

ВЛИЯНИЕ НА МИНЕРАЛНОТО ТОРЕНЕ ВЪРХУ ПРОДУКТИВНИТЕ И КАЧЕСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ЦАРЕВИЦАТА ЗА ЗЪРНО

Проучването е съвместно с ХТИ-София. Целта на изследването е да се установи влиянието на минералното торене върху продуктивните и качествени показатели на хибридите: Кн-435, Кн 509 и Кн-625; с гъстота на посева: 5000, 4500 и 4000 раст/дка. Изпитани са три варианта на минерално торене и един неторен вариант.

1. $N_0P_0K_0$
2. $N_{10}P_8K_8$
3. Махgrow – 0,5 l/da във фаза 3^{-ти} лист; 8^{-ми} лист и млечна зрялост
4. $N_{10}P_8K_8$ + Махgrow – 0,5 l/da във фаза 3^{-ти} лист; 8^{-ми} лист и млечна зрялост

На таблица 1 е представен добива на зърно от хибридите.

При условия без торене добивът на зърно е в границите от 528 до 644 кг/дка. Минералното торене с $N_{10}P_8K_8$ повишава добива спрямо неторената контрола със 7,7% за Кн-435; 4,4% за Кн-509 и 3,7% при Кн-625.

Торенето с листния тор Махgrow за условията на опита не оказва влияние върху величината на добива. Спрямо неторения фон (B_0) не се отчита ръст на количеството зърно под влияние на фактора торене. Получените добиви са практически равни с контролата (B_0). Комбинираното торене с $N_{10}P_{10}K_{10}$ kg/da + Махgrow (B_4) повишава добива спрямо неторената контрола (B_0) с 10% за Кн-435; 1,4% за Кн-509 и с 1,5% за Кн-625.

Средно от торените и неторения вариант количеството на зърното е съответно 675 кг/дка за Кн-435; 569 кг/дка за Кн-509 и 526 кг/дка за Кн-625. За условията на годината най-висок добив е реализиран при Кн-435. Превишението спрямо Кн-509 е 18,71%, а при Кн-625 – с 28,42%.

На таблица 2 са представени резултатите за влиянието на минералното торене върху някои биометрични показатели на царевичката за зърно – височина на растенията (см) и височина на залагане на първия кочан (см).

Спрямо неторения вариант височината на растенията нараства при Кн-625 със 7,7% (B_3), а при Кн-435 и Кн-509 не се наблюдава промяна в стойностите на този показател под влияние на торенето.

Височината на залагане на първия кочан е в диапазона от 93 до 102 см. за Кн-435; от 93 до 100 см. за Кн-509 и от 85 до 97 см. за Кн-625.

Спрямо осреднените стойности от торените и неторения вариант, най-голяма е височината на залагане на първия кочан при хибрид Кн-435 за варианти B_0 и B_1 ; при Кн-509 – B_1 и при Кн-625 – варианти B_2 и B_3 .

За подобряване на научно-изследователската работа и получаване на по-пълна информация за влиянието на листния тор Махgrow върху растежните, репродуктивни и качествени показатели при царевичката за зърно, предлагаме да се включат още два варианта на торене – B_5 – комбиниран тор NPK и B_6 – третиране на семената преди сеитба. Повишаване дозата за третиране с Махgrow и включване на листен тор, одобрен за третиране на царевичката, който да служи за стандарт.

Таблица 1. Влияние на минералното торене върху продуктивните и качествени показатели на царевица за зърно

Варианти	Зърно – кг/дка			% спрямо В ₀		
	КН-435	КН-509	КН-625	КН-435	КН-509	КН-625
В ₀ N ₀ P ₀ K ₀	644	567	528	100,00	100,00	100,00
В ₁ N ₁₀ P ₈ K ₈	694	592	548	107,7	104,4	103,7
В ₂ Листно торене	655	542	502	101,7	95,5	95,0
В ₃ N ₁₀ P ₈ K ₈ + листно торене	709	575	536	110,0	101,4	101,5

Таблица 2. Влияние на минералното торене върху някои биометрични показатели при царевицата за зърно

Хибриди	Височина на растенията (см.)				Височина на залагане на първия кочан (см.)			
	В ₀	В ₁	В ₂	В ₃	В ₀	В ₁	В ₂	В ₃
КН-435 – 5000 раст/дка	244	225	242	240	102	100	93	93
КН-509 – 4500 раст/дка	245	236	233	239	93	100	93	95
КН-625 – 4000 раст/дка	221	203	227	238	91	85	93	97
Средно:	236,6	221,3	234	239	95,3	95	93	95
% към В ₀	100,00	93,45	98,90	101,01	100,00	99,68	97,58	99,68